

Q. The organisation in a relatively short space of time of three major competitions concerning three prominent European cities, Berlin, Vienna and Antwerp, seems to have provided an opportunity to focus attention not just on a discussion of three urban fabrics, but also on certain stimuli characteristic of the process of transformation which urbanism is undergoing today.

J.B. This important new debate is becoming increasingly widespread all over Europe. What these three projects have in common, and I feel I must emphasise this, is that they tackle the subject of the city and its form on a large scale. This is most positive, since the debate takes place on the basis of urban form itself, in contrast to other processes in which the discussion is concerned with economics and, as in the case of London, centered exclusively on the land market. What emerges here is the will to examine the great options of the city. Images give birth to ideas; no a priori decisions are taken and the architect then called in to give them body, when urban form no longer has its place.

I believe the Viennese decision to verify the options of the site through four preliminary study projects exactly defines the procedure to be developed in the future, and will lead to the avoidance of impracticable operations. In this kind of intervention we're always faced with the same problem, and what concerns me is that urban form should not be a theme added on to previous decisions taken by economists and politicians: there is something more, factors to be taken into consideration from the outset, if the ensuing projects are to be viable. In this sense, the prerequisites established for the EXPO'95 competition in Vienna were relatively clear.

Q. The competition stipulations introduced a new duality into this kind of operation: the fair structure itself of EXPO and the subsequent use of the area as a new focus of city extension.

J.B. This is a subject often forgotten in the organisation of other exhibitions, but it shows that the investment made can be really profitable. Of course, the transition between the specific and highly consumerist use of the EXPO and a subsequent use will be an abrupt one, and it would be a mistake to think that all its structures will be exploitable. Nevertheless, it's a good thing to plan in these terms, for we know that there are geometries that generate certain desirable orders and others that do not make this possible.

Q. Given that the result of the referendum held in Vienna is against holding the EXPO, is there any point in continuing with the debate now that the initial motivation no longer exists?

J.B. The site where the EXPO will be situated is adjacent to UNO-city, a controversial sector due to the fact that it clashes not only with its immediate surroundings but with the city as a whole. Between the site and the Danube there is an interstitial space which, by means of a future operation, should be able on the one hand to reduce the single-function quality of the area by introducing elements such as new residence, and on the other to provide the river with an urban façade.

The EXPO was a common marketing strategy designed to attract investment; however, the initial objective still exists, namely to plan the first façade of a more modern Vienna on which to place the desired images of progress in an area without a historical context. For this reason, in my

Q. El plantejament, en un termini relativament curt, de tres consultes especialment importants —les de Berlín, Viena i Anvers, ciutats amb una forta rellevància continental— sembla que pot centrar l'atenció entorn de certs factors d'estímul característics del procés de transformació que tendeix a experimentar l'urbanisme d'avui ...

J.B. Trobo molt important aquesta nova discussió que apareix actualment d'una manera bastant generalitzada a Europa. El que tenen en comú aquests tres processos és la possibilitat d'afrontar a gran escala el tema de la ciutat i de la seva forma. Aquest tema és molt positiu, ja que la discussió es planteja des de la mateixa forma urbana, a diferència d'altres processos on la discussió era més econòmica, centrada exclusivament en el mercat del sòl, com per exemple en el cas de Londres. Hi ha una voluntat de discutir sobre les grans opcions de la ciutat. Les imatges estan al naixement de les idees; no es prenen decisions a priori, per cridar després l'arquitecte a fi de dotar-les de figuracions posteriors, quan la forma urbana ja no té lloc.

Crec que la decisió de verificar les opcions del solar objecte del concurs mitjançant quatre avantprojectes d'estudi previ del sector, com s'ha fet a Viena, defineix molt exactament el procediment que cal desenvolupar en el futur, defugint operacions inversemblants. En aquest tipus d'intervencions sempre ens trobem, en efecte, amb el mateix problema. El que a mi m'interessa més és el fet que la forma urbana no constitueix un tema afegit a decisions prèvies d'economistes i de polítics: hi ha alguna cosa més, altres factors que s'han de considerar des d'un començament si no es vol que les propostes que es van fent resultin incertes. En aquest sentit, el concurs de Viena per a l'Expo 95 s'assentava sobre uns prerequisits relativament clars.

Q. Les bases del concurs plantejaven una dualitat nova en aquest tipus d'operacions: la mateixa estructura de la fira de l'Expo i la utilització subsegüent de la zona com a focus d'extensió urbà.

J.B. Aquest és un tema sovint oblidat en l'organització d'altres exposicions, però demostra que la inversió realitzada pot ser realment rendible.

Evidentment, la transició entre l'ús específic de l'Expo, molt consumista, i un ús posterior és forta, i pensar que s'aprofitaran totes les estructures és una equivocació. És bo, però, plantejar aquesta via, perquè sabem que hi ha geometries que generen certs ordres desitjats i altres que no ho fan possible. El que també és molt interessant, com a model de gestió, és preveure que l'ús després de l'Expo pagarà bona part de la inversió realitzada prèviament.

Q. Atès que el resultat del referèndum que ha tingut lloc a Viena és contrari a la celebració de l'Expo és necessari continuar amb el debat i amb el projecte?

J.B. El sector on se situaria és adjacent a l'ONU-City, un sector polèmic a causa de la seva poca relació amb l'entorn i amb la totalitat de la ciutat. La seva situació deixa un espai intersticial entre ella i el Danubi, que mitjançant una operació futura, en tot cas hauria de ser capaç, d'una banda de reduir la monofuncionalitat de la zona, plantejant temes com el de la nova residència, i de l'altra de donar una façana urbana al riu. L'Expo no deixava de ser una estratègia habitual de màrqueting urbà destinada a atreure inversió, però els objectius perseguits, els de projectar la primera

opinion the project should go ahead.

Q. By contrast with the relatively marginal situation of the EXPO project, the Berlin project is a critical one in terms of the future planning of the city. Given the magnitude of the problem, perhaps the organisation of a limited ideas competition with somewhat imprecise objectives could be considered insufficient.

J.B. The question of Berlin is one of the most difficult in the whole of Europe, by virtue of the problems to be faced. Two cultures are affected: on the one hand by a static "realism" and on the other by an excessive liberalisation; on the one hand we have a "frozen" East Berlin and, on the other, an over-financed West Berlin, with hyper-urbanisation and open to all the latest advances. Furthermore, the city will have other conditions that must be redefined, such as what type of functional segregation needs to be achieved.

The gathering together of ideas on Berlin allows only for the discussion to be "opened". If the city has to face new kinds of problems, what the competition set out to do was to generate images for these problems, images that could also be solutions. The participating architects were not required to produce a concrete project response, only concepts: visions of the city in the most voluntarist sense of the term: an adoption of stances rather than projects.

Q. In this sense, on analysing the results of the competition for the development of the port area of Antwerp, the architectural project is often imposed upon urban planning.

J.B. Indeed, it's always been this way. Good urban plans have always had an urban form; however, this doesn't mean that they have to be closed architectural plans, but rather that the component that defines the urban form must be a very strong one, as in the Cerdà Plan. The problem is that the planning of the 'sixties annihilated urban form by reducing the concept of urban problems to the impact of typologies, layouts, directions and circulations. This lies at the heart of the great debate between urban form and "abstract" planning. There can be no doubt that a project as far-reaching as that of Antwerp requires instruments of economic planning, but what the competition organisers were really looking for was ideas concerning future urban form. The most interesting projects are therefore those that are sufficiently flexible to admit different types of architectures. It's impossible to plan such a huge area of the city on the basis of a single personal proposal; the neoclassical idea of city control is no longer either possible or desirable.

Q. In any case, it seems that the main concern of the three proposals, unlike other strategies well known here which are more "projectual" than "global", is the definition of concepts on a large scale, rather than the diagnosis and solution of small, specific problems.

J.B. In the 'seventies and early 'eighties, it seemed that the city could be discussed only in terms of small pieces. However, the city must also be faced as a dimension which is not always comfortable for the discipline: the phenomena that define it are complex, and require a certain degree of audacity and ambition on the part of planners. Beyond the specific results obtained, these global and general projects are absolutely vital today for the renovation of urban procedures which have still to break away from the traditional instruments of design and management.

façana d'una Viena més moderna on situar les imatges desitjades de progrés en un lloc sense context històric, continuen existint, i per tant el projecte, al meu entendre, s'hauria de continuar desenvolupant.

Q. Davant la ubicació relativament marginal del projecte de l'Expo, a Berlín es dona una situació crítica per al planejament futur de la ciutat. Potser és insuficient convocar un concurs restringit d'idees amb uns objectius poc clars, tenint en compte la importància del problema.

J.B. El tema de Berlín és un dels més difícils que hi ha a Europa pels problemes que haurà d'afrontar. Es tracta de dues cultures afectades: d'una banda, per un "realisme" estàtic; de l'altra banda, per una liberalització excessiva; d'una banda un Berlín Oriental "congelat"; de l'altra, un Berlín Occidental excessivament finançat, amb hiperurbanització i obert als últims avenços. Els nivells de consum, de consum de la ciutat, són ara completament diferents. La ciutat tindrà altres condicions que s'han de redefinir, com per exemple quin tipus de segregació funcional es vol aconseguir. El recull d'idees sobre Berlín permet només "encetar" la discussió. Si la ciutat ha d'afrontar nous tipus de problemes, el que es pretenia era generar imatges per a aquests problemes, imatges que podien ser també solucions. Als arquitectes participants no els han demanat una resposta projectual concreta. Només conceptes, visions de la ciutat en el sentit més voluntarista del terme.

Q. En aquest sentit, en analitzar els resultats del concurs per al desenvolupament de la zona portuària d'Anvers es pot observar com, sovint, el projecte arquitectònic s'imposa a la planificació urbanística.

J.B. De fet, sempre ha estat així. Els bons plans urbanístics sempre han tingut forma urbana. Això no significa que hagin de ser projectes arquitectònics tancats, però sí que el component de definició de la forma urbana hauria de ser molt fort, com succeïa en el Pla Cerdà. El problema és que la planificació dels anys seixanta va anul·lar la forma urbana des d'una concepció dels problemes urbans reduïda a l'impacte de tipologies, traçats, direccions i circulacions. Aquesta és la gran diferència entre la discussió de la forma urbana i la planificació "abstracta". Indubtablement, un projecte de les dimensions del d'Anvers precisa instruments de planificació econòmica, però el que perseguia bàsicament el concurs era la proposta d'idees sobre la forma urbana futura. Els projectes més interessants, per tant, són els que resulten suficientment flexibles per tal d'admetre diferents tipus d'arquitectures.

Q. En qualsevol cas, sembla que en totes tres operacions la preocupació —a diferència d'altres estratègies ben conegudes aquí, més "projectuals" que "globals"— seria la definició de conceptes a gran escala, més que no pas el diagnòstic i la resolució de petits problemes puntuals.

J.B. Als anys 70 i a començament dels 80, la discussió de la ciutat semblava que només es podia plantejar sobre petites peces. Però també s'ha de poder afrontar des d'una dimensió no sempre còmoda per a la disciplina: els fenòmens que la defineixen són fenòmens complexos, problemes que exigeixen un cert grau d'audàcia i d'ambició. Més enllà dels resultats obtinguts, aquests exercicis —globals i generals— resulten avui vitals per a la renovació d'uns procediments que encara no s'han després suficientment dels instruments tradicionals de disseny i de gestió.